

Mariana Bălan, *Probleme actuale ale pieței muncii tinerilor în context național și european*, Editura Sitech, Craiova, 2016, 268 p.

Volumul abordează un subiect amplu dezbătut pe agenda politicii publice europene în contextul societății bazate pe cunoaștere axată și pe tranziția tinerilor de la școală la piața muncii și actualele tenduri demografice. Afecțată de recenta criză economică, tinerii reprezintă mai mult de o cincime din populația totală și confruntă dificultăți în integrarea pe piața muncii chiar și atunci când dețin studii superioare. În condițiile creșterii alarmante a ratei șomajului în rândul tinerilor, atingerea obiectivelor europene comune incluse în strategia „Europa 2020” necesită adoptarea unor măsuri care să le faciliteze creșterea gradului de inserție profesională. Autoarea Mariana Bălan este doctor în matematică și economie, cercetător științific I în cadrul Institutului de Prognoză Economică al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” al Academiei Române.

Lucrarea își propune „să analizeze problemele actuale ale pieței muncii tinerilor în context național și european, în vederea găsirii unor soluții pentru creșterea gradului de inserție al tinerilor pe piața muncii, dar și pentru a contracara efectele sociale și economice generate de numărul mare de tineri șomeri sau NEET” (tinerii care nu sunt în nici un sistem de educație sau formare profesională și nici pe piața muncii) (p. 4). Pe lângă identificarea particularităților și a problemelor specifice tinerilor în perioada post-criză, lucrarea și-a propus să analizeze consecințele economice și sociale ale participării pe piața muncii a tinerilor, dar și strategiile și politicile de ocupare adoptate în Uniunea Europeană și în România. Un alt obiectiv al lucrării este identificarea principalelor probleme ale ofertei educaționale și a mecanismelor pentru creșterea adaptabilității ofertei la cererea pieței de muncă. Nu în ultimul rând, volumul și-a propus estimarea și prognoza ratei

NEET și a șomajului în rândul populației tinere de la noi din țară prin metode markoviene și econometrice. Din punct de vedere metodologic, au fost utilizate metode statistice și modele econometrice (prognoza pe termen scurt a ratei șomajului și a ratei NEET), dar și modele de tip Markov (prognoza mobilității salariaților tineri pe piața forței de muncă și a nivelului abandonului școlar). Datele utilizate provin de la instituțiile publice centrale de profil Ministerul Muncii și Justiției Sociale (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă), Ministerul Tineretului și Sportului, Institutul Național de Statistică și de la Comisia Europeană (Agenția pentru Educație, Audiovizual și Cultură, EUROSTAT), Consiliul Europei, Organizația Națiunilor Unite (Organizația Internațională a Muncii), Banca Mondială și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Documentele programatice de la nivel european și național referitoare la muncă, tineri și inserția lor profesională au fost analizate alături de literatura de specialitate națională și internațională. Ca structură, volumul include o introducere, cinci capitole și o parte finală dedicată concluziilor și contribuțiilor originale.

Primul capitol „Piața tinerilor. Componentă a pieței muncii” debutează cu un scurt istoric al pieței muncii. Printre primele reglementări românești privind raporturile de muncă menționăm Codul Civil din 1864. A doua parte trece în revistă componentele și structura pieței muncii. Ultima parte este dedicată specificului pieței muncii populației tinere analizată din perspectiva guvernamentală/administrativă, din cea a firmelor și din cea individuală a tinerilor.

Al doilea capitol „Particularitățile și problemele pieței muncii tinerilor” analizează ocuparea și șomajul tinerilor pe piața muncii

în România și Uniunea Europeană, conținutul cererii și ofertei de forță de muncă tinere și repere asupra salarizării tinerilor în unele țări din Uniunea Europeană, Situația tinerilor NEET este cercetată din mai multe perspective: dimensiuni, caracteristici și costuri ale populației tinere NEET; caracteristici generale ale tinerilor NEET, principalele trăsături ale populației NEET, factori determinanți ai încadrării tinerilor în categoria NEET și consecințe economice și sociale ale intrării tinerilor în categoria NEET. În funcție de participarea și interesul față de activitatea politică și socială din societate, statele membre ale Uniunii Europene au fost clasificate în trei mari categorii: grupul țărilor scandinave (nu apar diferențe semnificative între tinerii NEET și cei angajați sau din sistemul de educație și formare), grupul țărilor Europei Centrale și de Est (angajarea democratică și socială sunt mai mici în rândul tinerilor NEET decât al celor încadrați în muncă sau educație) și grupul țărilor din sudul Europei (Portugalia, Spania, Italia și Grecia unde grupul NEET participă activ la viața politică și socială).

Capitolul următor reprezintă o analiză comparativă: „Politici de ocupare a forței de muncă tinere în România și Uniunea Europeană”. La nivel european sunt trecute în revistă strategiile și politicile pentru ocupare – obiective „Europa 2020” cu accent pe forța de muncă tânără, dar și politicile de ocupare a tinerilor în state membre, mobilitatea tinerilor pe piața forței de muncă și experiență *versus* adaptabilitate, inovativitate și performanță. La nivel național sunt analizate strategiile și politicile de ocupare. Capitolul se încheie cu două subcapitole dedicate impactului economic al societății bazate pe cunoaștere asupra pieței forței de muncă tinere și considerații privind echilibrele și dezechilibrele pe piața forței de muncă a tinerilor și politici de ajustare.

„Tranziția de la școală la viața activă. Performanțe în ocupare ale absolvenților” este titlul următorului capitol și include o analiză a principalelor probleme ale ofertei educaționale, competențele și aptitudinile

pentru stimularea inserției profesionale performante a tinerilor, mecanismele pentru creșterea adaptabilității ofertei la cererea pieței muncii și aplicarea metodei componentelor principale pentru analiza impactului măsurilor active aplicate pe piața muncii tinerilor.

Ultimul capitol este dedicat elementelor de prognoză ale pieței forței de muncă tinere și include metode și modele de prognoză a indicatorilor pieței muncii tinerilor utilizate în literatura de specialitate și prognoza pieței forței de muncă tinere în România.

Volumul contribuie semnificativ la oferirea unei imagini de ansamblu atât a politicilor adoptate la nivel european și național în domeniul îmbunătățirii participării profesionale a tinerilor, cât și a particularităților pieței muncii tinerilor. Piața muncii românești din perioada tranziției poate fi caracterizată prin: „segmentarea și rigiditatea sporite, flexibilitatea redusă în plan profesional; mobilitatea redusă în plan teritorial; absența unei legături directe între productivitate și salarii; gradul ridicat de sindicalizare formală; absența serviciilor sociale corespunzătoare unei piețe a muncii dintr-o economie de piață liberă, suprareglementarea legislației muncii, fără a lăsa loc pentru condițiile necesare existenței unei piețe libere a muncii” (p. 234). Analiza tranziției tinerilor de la școală la piața muncii a evidențiat eficiența măsurilor active adoptate (formarea profesională, informarea, consilierea profesională și stimularea încadrării în muncă a absolvenților instituțiilor de învățământ). Crearea de instrumente de prognoză a pieței forței de muncă tinere reprezintă un alt element de interes al volumului.

Lucrarea este extrem de utilă nu doar pentru mediul academic, ci și celor interesați de dinamica pieței muncii, în special din perspectiva inserției profesionale a celor la început de carieră. Propunerea unor metode de estimare a dinamicii forței de muncă tinere permite factorilor decidenți să evalueze și să monitorizeze vulnerabilitățile tinerilor pe piața muncii și să fundamenteze adoptarea unor politici adecvate de formare

vocațional-profesională și de ocupare durabilă. Totodată, lucrarea contribuie la creșterea capacității mediului academic din România de a dezvolta parteneriate strategice în vederea valorizării rezultatelor științifice obținute.

Simona Maria Stănescu

Institutul de Cercetare a Calității Vieții,
Institutul Național de Cercetări Economice
„Costin C. Kirișescu”,
Academia Română